

COMUNICATO n. 3510 del 04/12/2021

Traduzione in mòcheno

De pèrgbaiber sai' de borege stòrchekait

En pfinsta as de 2 van schantònderer en sol van Marangonerie kan Schloss van Buonconsiglio hòt se gahòltn an òndern trèff ver en “Klòffen pet de sprocheninderhaitn”, as sai' mearer zòmmtreëfn as lònge sèchen as de storische sprocheninderhaitn, de Ladinèr, de Zimbern ont de Bersntoler, sai' as n lònge. Za klòffen van “De pèrgbaiber ont de baiber as toalmòchen van sprocheninderhaitn: de bichtekait van baiber en de sbòchen gamoa'schòftn” sai' gaben de Anna Simonati, learerer va Amministrativrècht ka de Universitet va Trea't, de Anna Maria Trenti Kaufman, schoa' viarer van Zimmer Kulturinstitu va Lusern ont iaz drauschauerer van Oa'zege Komitat van storische taitschn sprochinsln en Balschlònt ont de Michela Zucca, antropologen, president va de Schòft Sherwood. Za moderiarn der afganer va minderhait hazara jorlist ont schraiber Alidad Shiri, as hòt derzeilt abia as de baiber hait zegen to stea' en Afghanistan.

En trèff ist gaben de provinzal asesor va de zunthait, ver de social politik, disabilet, familia ont glaicha mogelechkaitn, Stefania Segnana aa ont de hòt unterstraicht de bichtekait, en de doi leistn jarde, van baiber ver de familia, ver de birtschòft, ver de u'lear van kinder ont ver de u'lear van tròchtn, iberhaup en de platz bou as sai' de sprocheninderhaitn, abia as de pèrgplatz. De asesor hòt nou tsòk zboa beirter as n projekt Coliving as probiart za mòchen nèt vort gea' za stea' de lait as lem as de pèrgplatz , a sòch runt bichte ver de provinzal Junta.

Bail en klòffen de Anna Simonati hòt gadenkt abia ofters de baiber hom regiart sèlber de “birtschòftn van pèrng” ont en dòi vurm de sai' vulnerabln ober nèt schbòch, de mein nou mòchen an òrbet va vourstea'ner bavai stòrch ont bichte ver de gamoa'schòft.

Dòs tsòck ist kemmen nou klòfft va de Michela Zucca as hòt keing aa abia s gea' vort van pèrng za lem vill vert ist a soch as vonk u' van baiber. De Anna Maria Trenti Kaufman hòt keing as de bersntolèr abia de ladinèr ont de zimbern as sai' en an pèrng plòtz, òlla hom tschechen en de jarde, aa benn òlla drai de minderhaitn hom gschichtn a bea'ne ònderst, ober de hom gòp vil lait as hom gamiast vort gea' za stea': “en de organizazion va de familia sai' gaben de baiber as hom se pakimmpert va de gònze regiart abia de birtschòft ont s auzigl n van kinder ont van òrbetn van haus. S baib ist gaben aloa' ver lònka zaitn bail en jor, an oa'zege punkt van eltern ver de kinder ont de ist si gaben za auzigl n sa ont za learnen en de praich ont de sprochen en de sai' na kinder”.

Gònz tschlècht sèll as hòt tsòk der schraiber Alidad Shiri as der hòt u'pfònt va re sai' hòrt runde van Afghanistan keing Balschlònt, za denken abia as de hom se verpersert de baiber no en 2000, pet de mogelechkait za studiarn ont za òrbetn, za meing toalnemmen en parlament ont en de sicherket kroftn, vouraus “de hom nanket a nu'm gahòpt ont sai' lai gaben 's baib van', 'de tochter van', de muater van'. Ont nou pet sèll as tschicht haitzegento pet de baiber as “meing nèt aus van haus gea', òrbetn ont studiarn”, s lònge as a'ne gèlt ist, de stòrch òrmekait as hòt, iberhaup ver de baiber as de mias verzogeta tschèrln mòchen.

Der trèff ist direkt galòkt schaung kemmen as en kanal 642 van TML-Tele Minoranze Linguistiche ont de bar bider galòkt schaung kemmen en de ta as kemmen.

Ibersetz gamòcht van Sprochtirl va de Tolgamoaschòft Hoa Valzegu' ont Bersntol
(Traduzione a cura dello Sportello linguistico della Comunità Alta Valsugana e Bersntol)

(cdt)